

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра історії, теорії мистецтв та виконавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № __ від _____ 2017р.

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

Хоровий клас
підготовки магістра
спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
освітньої програми «Музичне мистецтво»

Програма навчальної дисципліни «Хоровий клас» підготовки магістра, 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», за освітньою програмою «Музичне мистецтво».

Розробники:

Мойсіюк Василь Васильович, заслужений діяч мистецтв України, доцент кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства

Стець Ліля Леонідівна, асистент кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства

Рецензент: *Драганчук В.М.*, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства

протокол № 2 від 9.10.2017 р.

Завідувач кафедри: _____ *[підпис]* Ігнатова Л.П.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету культури і мистецтв протокол № 2 від 11.10.2017р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ *[підпис]* Шиманський П.Й.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

© Мойсіюк В.В. 2017

© Стець Л. Л. 2017

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1
денна форма навчання

Термін навчання 1 рік 5 місяців

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	02 «Культура і мистецтво» 025 «Музичне мистецтво» «Музичне мистецтво»	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестри 1,2
		Практичні заняття 36 год.
		Самостійна робота 78 год.
ІНДЗ: ні		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік – 2 семестр	

Таблиця 2
заочна форма навчання

Термін навчання 1 рік 5 місяців

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	02 «Культура і мистецтво» 025 «Музичне мистецтво» «Музичне мистецтво»	Нормативна
Кількість годин/кредитів 180/6		Рік навчання 1
		Семестри 1,2
		Практичні заняття 24 год.
		Самостійна робота 84 год.
ІНДЗ: ні		Консультації 12 год.
	Форма контролю: залік – 2 семестр	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Хорове мистецтво України багате своїми історичними традиціями і творчим потенціалом. Завдяки йому можна пізнавати та відроджувати великі пласти національної та світової культури. Крім цього, хоровий спів є могутнім

засобом виховного впливу.

Успішний розвиток української хорової музики в наш час і в прогнозованому майбутньому значною мірою залежатиме від діяльності молодого покоління, нової творчої генерації. Це не лише нові сили в середовищі молодих митців, що працюють в галузі хорової музики, але й студентство, яке присвятило себе цій нелегкій справі – пізнанню основ хорового мистецтва.

Хоровий клас - одна з фахових дисциплін, за допомогою якої майбутні спеціалісти набувають кваліфікації диригента хору.

Хорове мистецтво, як інші види і жанри мистецтва, займає важливе місце в питаннях виховання і формування духовного світу людини.

Мета курсу – набуття високого професіоналізму, обумовленого належною теоретичною підготовкою, прищеплення любові до диригентської діяльності та хорового співу, виховання художнього мислення, педагогічних здібностей,

Завдання курсу:

- оволодіння навичками, необхідними для співу в хоровому колективі;
- поглиблення музичного світогляду, ознайомлення з кращими хоровими зразками української та зарубіжної музики, народною музичною творчістю;
- набуття широкого спектру музично-теоретичних знань, необхідних для аналізу хорових партитур;
- набуття навиків працювати з хоровою партитурою, створювати інтерпретації музичних образів і передавати свій задум у виконавській діяльності.

Завдання хорового класу передбачає взаємодію навчальних, виховних і розвиваючих функцій навчання. Навчальна функція забезпечує вивчення та виконання художньо повноцінних творів, які сприяють оволодінню вокально-хоровими та художньо-виконавськими навичками та закріплення елементів диригентської техніки, засвоєння методів практичної роботи з хоровим колективом.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- теоретичний матеріал з хорзнавства;
- правила вивчення та виконання хорових партій;
- хорову літературу найбільш відомих українських та світових композиторів-класиків.
- правила роботи з камертоном;

вміти:

- володіти співочими навичками, необхідними для практичної роботи у хоровому колективі;
- реалізувати у виконавській діяльності теоретичні знання та навички, отримані в процесі вивчення фахових дисциплін;
- відтворити хорову партитуру нескладної фактури на фортепіано.
- володіти камертоном;
- свідомо долати труднощі, пов'язані з інтонуванням, досягненням ансамблю, строю, активною роботою артикуляційного апарату.

Важливе значення має організація індивідуальної та самостійної роботи студента. На кожному етапі навчання педагог повинен сприяти розширенню

можливостей студента щодо самостійного опрацювання творів як чинника його творчого зростання. Формування професійної майстерності майбутнього фахівця повинно відбуватись у нерозривній єдності художньої та технічної сторони виконавського мистецтва, що передбачає особливу увагу до вибору репертуару – його жанрової та стильової різноманітності. Студент повинен навчитись визначати головне в художньому змісті хорového твору, порівнювати подібні та різні за характером твори, розвивати емоційну сферу виконавців, поряд з професійною майстерністю виховувати художнє мислення, педагогічні здібності, оскільки він є інтерпретатором твору, що виконується, носієм художньо-естетичних смаків.

Рекомендована науково-методична література охоплює теоретичну та практичну сторони, список творів для практичних занять студентів.

Матеріал дисципліни протягом кожного семестру структурується на два змістові модулі, результати вивчення яких демонструються двічі за семестр під час модульного контролю.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		Практ. заняття	Консультації	Сам. роб.
1	2	3	4	5
<i>1 семестр</i>				
Змістовий модуль І.				
Набуття та удосконалення практичних навичок співу та хорového диригування.				
Тема 1. Розвиток слухових та вокально-інтонаційних навичок.	28	6	2	20
Тема 2. Стрій та ансамбль у хорovém виконавстві.				
Тема 3. Робота над хоровими творами.	28	6	2	20
Тема 4. Процес роботи над музичним твором.				
Разом за змістовим модулем 1	56	12	4	40
<i>2 семестр</i>				
Змістовий модуль 2.				
Набуття та удосконалення практичних навичок співу.				
Тема 1. Розвиток слухових та вокально-інтонаційних навичок.	32	6	4	22
Тема 2. Стрій та ансамбль у хорovém виконавстві.				
Тема 3. Робота над хоровими творами.	32	6	4	22
Тема 4. Процес роботи над музичним				

твором.				
Разом за змістовим модулем 2	64	12	8	44
Усього годин	120	24	12	84

5. Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема 1. Розвиток слухових та вокально-інтонаційних навичок. Правильне у вокальному відношенні володіння звуком. Тембральне і динамічне погодження звука свого голосу з іншими окремими голосами своєї та інших партій. Вміння орієнтуватись у гармонічній будові твору. Характер використання різних штрихів. Штрих legato: технічні прийоми та способи досягнення, дихання, атака звуку, особливості звуковедення. Штрихи non legato, staccato: атака звуку, темпові та метро-ритмічні виконавські труднощі, способи їх подолання. Штрихи marcato, sforzando: технічні прийоми досягнення.	20
2.	Тема 2. Робота над хоровими творами. Способи дихання. Процес звукоутворення. Вокальна позиція, дикція, артикуляція. Перевага тексту у вокальній музиці як Основне джерело музичних образів. Типи звуковедення. Динаміка як один з основних виражальних засобів художнього виконання твору. Основні динамічні відтінки. Рухома та нерухома динаміка, методи та способи досягнення. Особливості фразування у загально-хоровому звучанні. Відмінність динамічного розвитку в гомофонно-гармонічній та поліфонічній фактурі.	22
3.	Тема 3. Стрій та ансамбль у хоровому виконавстві. Ансамбль в залежності від фактурного викладу хорової партитури. Природній та штучний ансамбль. Поняття “інтонація та стрій”. Інтонаційний стрій, способи досягнення. Мелодичний (горизонтальний) та гармонічний (вертикальний) стрій.	20
4	Тема 4. Процес роботи над музичним твором. Етапи роботи, в залежності від складності хорової партитури. Синтез роботи в процесі вивчення твору. Три основні етапи вивчення твору: ескізний (загальне ознайомлення з хоровим твором), технологічний (розучування хорового твору), художній (робота над художньо-образним змістом). Загальне ансамблеве виконання твору.	22
	Разом	84

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік в 2 семестрі

Навчальна дисципліна “Хоровий клас” оцінюється за кредитно-модульною системою, яка складається з 1 модуля у семестрі.

Поточний контроль здійснюється під час проведення індивідуальних занять і має за мету перевірку рівня практичної підготовленості студента. Поточний контроль реалізується у формі опитування, перевірки результатів виконання індивідуальних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить **40 балів**.

Підсумковий модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульних контрольних робіт: виконання напам'ять хороших партій творів, які вивчаються у даному семестрі, індивідуально та у складі квартету.

Максимальний бал, отриманий за МКР становить **60 балів**.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

(денна форма навчання)

I семестр

Поточний контроль (мах = 20 балів)				Модульний контроль (мах = 30 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2	
Змістовий модуль 1				МКР 1	
T 1	T 2	T 3	T 4	30	50
5	5	5	5		

II семестр

Поточний контроль (мах = 20 балів)				Модульний контроль (мах = 30 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2	
Змістовий модуль 1				МКР 1	
T 1	T 2	T 3	T 4	30	50
5	5	5	5		

(заочна форма навчання)

I семестр

Поточний контроль (мах = 20 балів)				Модульний контроль (мах = 30 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2	
Змістовий модуль 1				МКР 1	
T 1	T 2	T 3	T 4	30	50
5	5	5	5		

II семестр

Поточний контроль (мах = 20 балів)				Модульний контроль (мах = 30 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2	
Змістовий модуль 1				МКР 1	
T 1	T 2	T 3	T 4	30	50+50= 100
5	5	5	5		

Критерії оцінювання тем поточного контролю

5 балів

- бездоганна чистота інтонації;
- правильне володіння звуком;
- правильне володіння хоровим диханням;
- досконале володіння артикуляційним апаратом;
- правильне використання різних штрихів;
- досконале володіння камертоном.

4 бали

- добра чистота інтонації (1-2 незначні помилки);
- достатньо правильне володіння звуком;
- правильне володіння хоровим диханням;
- володіння артикуляційним апаратом;
- правильне використання різних штрихів;
- міння працювати з камертоном.

3 бали

- задовільна чистота інтонації (3-4 помилки);
- в цілому правильне володіння звуком;
- неправильне володіння хоровим диханням;
- слабке володіння артикуляційним апаратом;
- суттєві неточності при використанні різних штрихів;
- невміння працювати з камертоном.

2 бали

- незадовільна чистота інтонації (5-8 помилок);
- неправильне володіння звуком;
- неправильне володіння хоровим диханням;
- слабке володіння артикуляційним апаратом;
- неправильне використання штрихів.

0-1 бал

- незнання нотного тексту.
- невміння володіти камертоном.

0/0 - Партії не здавалися.

Критерії оцінювання МКР

30 балів

- високе розуміння художньої інтерпретації твору у складі хорового колективу;
- бездоганне тембральне і динамічне погодження звука свого голосу з іншими окремими голосами своєї та інших партій;
- бездоганна чистота інтонації;
- правильне володіння звуком;
- досконале володіння хоровим диханням;
- досконале володіння артикуляційним апаратом;
- правильне використання різних штрихів;
- вміння орієнтуватись у формі та гармонічній будові твору.

25 балів

- достатнє розуміння художньої інтерпретації твору у складі хорового колективу;
 - добре тембральне і динамічне погодження звука свого голосу з іншими окремими голосами своєї та інших партій;
 - добра чистота інтонації (1-2 помилки);
 - правильне володіння звуком;
 - правильне володіння хоровим диханням;
 - правильне володіння артикуляційним апаратом;
 - правильне використання різних штрихів;
- добре вміння орієнтуватись у формі та гармонічній будові твору.

20 балів

- задовільне розуміння художньої інтерпретації твору у складі хорового колективу;
- задовільне тембральне і динамічне погодження звука свого голосу з іншими окремими голосами своєї та інших партій;
- задовільна чистоту інтонації (3-4 помилки);
- в цілому правильне володіння звуком;
- задовільне володіння хоровим диханням;
- задовільне володіння артикуляційним апаратом;
- помилки у трактуванні форми та гармонічної будови твору.

15 балів

- незадовільне розуміння художньої інтерпретації твору у складі хорового колективу;
- невміння тембрально і динамічно погоджувати звуки свого голосу з іншими окремими голосами своєї та інших партій;
- погана чистота інтонації (5-8 помилок);
- неправильне володіння звуком;
- недосконале володіння хоровим диханням;
- недосконале володіння артикуляційним апаратом;
- неправильне використання різних штрихів;
- невміння орієнтуватись у формі та гармонічній будові твору.

10 балів

- незнання партій творів;
 - невміння орієнтуватись у формі та гармонічній будові твору.
- 0/0** - Твори не виконувалися.

В результаті сумування балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового контролю, студент отримує **оцінку**

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

9. Список джерел

1. Соколов.В.Г. Методика хорового співу в школі. – К., 1969.
2. Струве Г.О. Школьный хор. – М., 1981.
3. Чесноков П.Г. Хор и управление им. – М., 1961.
4. Юцевич Ю.Є. Словник музичних термінів. – К., 1977.
5. Дмитревський М. Хорознавство і керування хором. К., Держ.видав., 1961.
6. Равінов О. Методика хорового співу в школі. К., Музична Україна, 1971.
- 7.Остроменський В. Сприйняття музики як педагогічна проблема.К., Музична Україна, 1975.
- 8.Остроменський В. Художньо-педагогічний аналіз музичних творів.- „Музична Україна”, Київ, 1969.
- 9.Методика аналізу хорових творів. Прикарпатський університет. Івано-франківськ, 1992.
10. Коломоець О. М. Хорознавство / навч. Посібник для студ. Внз., М-во освіти і науки України.- К., Либідь,2001.- 166с.
11. Хрестоматия по чтению хоровых партитур с сопровождением. Вып.2 Для хора сопровождении ф-но / Сост. Л. Андреева, В. Попов – М.: Музыка, 1972 – 394 с.
12. Очеретовская Н.Л. Содержание и форма в музыке. Учеб. пособие / Н.Л. Очеретовская – К.: Музична Україна, 1984 – 152с.

Інтернет-ресурси

<http://www.anm.odessa.ua/miclu-dichko.html> -27 k

<http://www.edition-peters.de/belaieff>

http://www.geocities.com/vadim_larchikov/index.html

http://www.spilka_kompozitorov.jatp.org.ua

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ТВОРІВ

Твори а cappella

1. муз. М.Леонтовича, сл. В.Сосюри. „Літні тони”.
2. муз. Д.Бортнянського. „Херувимська пісня”.
3. муз. А.Лотті. „Miserere”.
4. обр. В.Суржі „Чом, чом, чом, земле моя”.
5. муз. С.Тенєєва, сл. А.Фета „Серенада”.
6. муз. Я.Степового, сл. Т.Шевченка „Садок вишневий”.
7. обр. М.Леонтовича „Зашуміла ліщинонька”
8. муз. М.Леонтовича „Літні тони”
9. муз. А.Веделя „Блажен муж”
10. муз. М.Речкунова, сл. А.Фета „Осінь”
11. муз. М.Пархаладзе „Озеро”
12. муз. В.Тиможинського, сл. Лесі Українки „Моя одинокая зірка”
13. муз. М.Вербицького „Хваліте Господа з небес”
14. обр. М.Леонтовича „Ой сивая зозуленька”
15. муз. О.Львова „Вечери Твоя тайныя”
16. М.Скорик контата „Пори року”

Твори з супроводом

1. муз. К.Стеценка, сл. Т.Шевченка „Рано вранці новобранці”
2. муз. С.Гулака-Артемівського. Арія Андрія з хором з опери „Запорожець за Дунаєм”
3. муз. О.Олександрова, сл. О.Количева „Поема про Україну”
4. муз. Ф.Шуберта хор з месси G-Dur “Кугіе”.
5. муз. А. Вівальді „Gloria” I частита.
6. муз. Й.Гайдна „O Sanna in exelsis” з месси G-Dur
7. муз. М.Глінки, сл. М.Кукольника „Попутна пісня”
8. муз. Б.Сметани хор „Как же нам не веселиться” з опери „Продана наречена”
9. муз. Л.Ревуцького, сл. Т.Шевченка „Ой чого ти почорніло”
10. муз. Г.Гладкого, обр. Л.Ревуцького „Заповіт”
11. муз. К.Данькевича, хор „Чорний крук” з опери „Богдан Хмельницький”
12. муз. Д.Бортнянського „Славим тебе, весна”
13. муз. О.Козловського „Реквієм” I частина.
14. муз. К.Каччіні „Ave Maria”
15. муз. К.Проснака „Море”
16. муз. П.Ревуцького, сл. Т.Шевченка „Хустина”